

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 814/2019
19.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић, Зоране Делибашић, Бранислава Босиљковића и Божицара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Конаков, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредног суда у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гжрр 76/18 од 10.09.2018. године, на седници већа одржаној дана 19.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гжрр 76/18 од 10.09.2018. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гжрр 76/18 од 10.09.2018. године, тако што се одбија жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду Прр 75/18 од 13.06.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 12.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду Прр 75/18 од 13.06.2018. године усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу због повреде права на суђење у разумном року исплати накнаду имовинске штете у износу од 42.460,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2005. године до исплате. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 13.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гжрр 76/18 од 10.09.2018. године, жалба тужене је усвојена и првостепена пресуда преиначена у делу у коме је

одлучено о главном захтеву тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му због повреде права за суђење у разумном року исплати накнаду имовинске штете у износу од 42.460,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2005. године па до исплате, као и у делу у коме је одлучено о трошковима поступка тако што је обавезан тужилац да надокнади туженој трошкове поступка у износу од 6.000,00 динара. Обавезан је тужилац да надокнади туженој трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној због потребе уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је закључио да су испуњени услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе јер је другостепеном одлуком одлучено на другачији начин у односу на одлучивање у истоветним чињенично-правним споровима у другим одлукама због чега постоји потреба одлучивања о изјављеној ревизији ради уједначавања судске праксе у овој врсти спорова. Из наведених разлога одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене неких од одредаба овог закона, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању над ББ АД ... отворен је ликвидациони поступак 12.03.2009. године, који је обустављен решењем Трговинског суда у Београду од 12.03.2009. године и покренут стечајни поступак над ББ АД ... који се и даље води пред Привредним судом у Београду под пословним бројем Ст 181/10. У поступку ликвидације правни претходник тужиоца покојна ВВ из ... је пријавила своје потраживање које је заведено под бројем ... по решењу Трговинског суда у Београду Л 14/6 од 19.09.2007. године. Након тога признато јој је потраживање у износу од 42.460,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2005. године до исплате. Именованој наведено потраживање није исплаћено нити је стечајни поступак окончан до закључења главне расправе. Покојна ВВ је преминула па је решењем о наслеђивању Основног суда у Новом Саду О 4603/16 од 02.12.2016. године (правноснажно 16.12.2016. године), утврђено да накнадно пронађену имовину иза оставиље чине новчана потраживања пред Привредним судом у Београду пословни број Л 14/6 у току поступка према дужнику „ББ“ АД ... у стечају те да напред наведену имовину наслеђује њен син АА, овде тужилац. Решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст.112/17 од 03.04.2017. године (правноснажна 18.04.2017. године), усвојен је

приговор предлагача АА из ..., као законског наследника покојне ВВ, бивше из ..., ради убрзања поступка, те је утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Београду Ст. 181/10 и наложено је стечајном судији да у року од четири месеца од дана пријема решења Привредног апелационог суда Гж 297/17 од 23.02.2017. године предузме неопходне мере и радње потребне да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника. Како у обавезујућем року од четири месеца Привредни суд у Београду није предузео неопходне мере и радње ради уновчења имовине стечајног дужника то је наложено стечајном судији у предмету Ст. 181/10 да у року од 30 дана извести председника Привредног суда у Београду које конкретне мере су предузете. У образложењу решења Привредног суда у Београду, према изјашњењу стечајног управника од 23.03.2017. године, наведен је ток поступка са свим спроведеним радњама, децидно побројаним и описаним у нижестепеним одлукама. Такође суд је констатовао да подносилац приговора има правни интерес да се поступак оконча и да је реч о праву које је од посебног и нарочитог значаја за подносиоца приговора имајући у виду да предлагач остварује право из радног односа зараду што је од значаја за његову егзистенцију, да ни на који начин није допринео трајању стечајног поступка, да стечајни поступак траје 11 година од дана када је започет поступак ликвидације и да се од тада није приступило уновчењу једног неспорног дела имовине стечајног дужника нити се приступило изради нацрта решења за главну деобу иако се ради о сложеном поступку са великим бројем поверилаца и са једним бројем парница које су у току и од којих зависи формирање стечајне масе. Поступак ликвидације и поступак стечаја су хитни поступци, поступак који траје 11 година није окончан и није поступљено по налозима Привредног апелационог суда од 11.07.2016. године и 15.07.2016. године, те је поново наложено да се у наредна четири месеца предузму потребне радње и мере ради уновчења имовине стечајног дужника.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да је исти основан. Правни претходник тужиоца и тужилац са своје стране су предузели све мере и радње како би остварили своје право и како ни на који начин нису допринели дужини трајања поступка, овај суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца основан и да има право на новчано обештећење због повреде права на суђење у разумном року сходно члану 22. Закона о заштити права на суђење у разумном року. Како поступак дуго траје у питању је тежа повреда права на суђење у разумном року те је досудио правичну новчану накнаду у износу од 42.460,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2005. године који износ је утврђен у решењу Трговинског суда у Београду ликвидационом већу Л 14/16 од 19.09.2007. године.

Међутим, другостепени суд је нашао да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право и то одредбу члана 31. став 1. Закона о заштити права када је усвојио тужбени захтев јер тужилац тужбеним захтевом потражује износ који представља његово потраживање у предметном стечајном поступку а према оцени овог суда постоји одговорност тужене због дужине трајања стечајног поступка али не може бити одговорна за постојање дуга стечајног дужника према стечајном повериоцу.

Одредбом члана 131. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник Републике Србије“, број 40/15 - ступио на снагу 01.01.2016. године) прописано је: да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1); да суд, поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (став 2); да је одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року објективна (став 3).

У конкретном случају, правном предходнику тужиоца је у поступку ликвидације и стечаја признато потраживање. Поступак ликвидације и поступак стечаја који су хитни поступци започели су почетком 2009. године, и до сада нису завршени, а то није учињено ни након утврђења да је тужиоцу у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року и наложено судији у одређеном року преузме све потребне радње да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника.

Органи тужене државе нису предузели неопходне мере да се донета пресуда изврши па зато постоји њена одговорност предвиђена чланом 172. Закона о облигационим односима. Према одредби члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року одговорност тужене Републике Србије је објективна, а у овом случају тужена не наводи уверљиве разлоге за пропусте њених органа (суда) нити су утврђени пропусти тужиоца и његовог правног претходника, који су имали за последицу неспровођење поступка ликвидације из стечаја, услед чега би тужена могла бити у потпуности или делимично ослобођена од одговорности.

Утврђеном повредом права на суђење у разумном року – неспровођењем поступка ликвидације и стечаја у периоду дужем од 11 година повређено је тужиочево право на имовину загарантовну чланом 1. протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и чланом 58. Устава Републике Србије и умањењем његове имовине проузрокована материјална штета предвиђена чланом 155. Закона о облигационим односима. Због тога је тужена у обавези да тужиоцу надокнади тако насталу штету и сагласно пракси Европског суда за људска права и Уставног суда исплати новчани износ који му је признат у стечајном поступку (пресуда Европског суда за људска права у предмету Качапор и други против Србије и предмету Црнишанин и други против Србије, односно одлуке Уставног суда Уж 7912/2014 од 09.06.2016. године, Уж 7547/2015 од 26.10.2017. године и друге), без обзира на то што стечајни поступак и уновчење имовине стечајног дужника није окончан.

О трошковима поступка првострепени суд је одлучио је правилном применом чланова 153 и 154. ЗПП.

Имајући изложено у виду, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, па је зато на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Одлука о захтеву тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији садржана у трећем ставу изреке донета је применом члана 153. став 1, 154 и 165. став 2. ЗПП. Тужилац је успео у поступку по ревизији те му припада право на накнаду трошкова тог поступка у висини састава ревизије од 12.000,00 динара, сходно важећој АТ важећој у време пресуђења.

**Председник већа - судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић